శాలివాహన

1997

అదొక పల్లెటూరు... పక్షుల కువ కువ రావాలు పసిపాపలకు జోలపాటవుతోంది. పైరగాలి రెపరెపలు పచ్చని పంట పైరుకు ఊయల అవుతోంది. మట్టి పరిమళం పల్లె గుండెకు ప్రాణవాయువవుతోంది.

బడికి ముస్తాబైన పిల్లోడిలా...

పాల నురగల కాంతి దుస్తులు ధరించి, అరుణ కిరణ టై కట్టేసి, నీలి మేఘాల షూ బిగించేసి, 'హాట్' బాక్స్ సర్దుకున్న బ్యాగేసుకొని తూరుపు వాహనమెక్కి బాలసూరీడు బయల్దేరాడు. అరగంట గడిచింది.

ఇంటావిడ గోధుమ పిండిని చేత్తో పిసికి చపాతికి సిద్ధం చేసినట్టు, మల్లయ్య కుమ్మరి మట్టిని కాళ్ళతో కలియతొక్కుతూ మెత్తని ముద్దగా మలచడానికి చెమటోడ్చు తున్నాడు. మధ్య మధ్యలో నీళ్ళందిస్తూ తనుకూడా మట్టి కలుపుతూ భర్తకి సహకరిస్తోంది నర్సవ్వ.

గత రెండ్రోజులు కుమ్మరి సారె పట్టలేదు మల్లయ్య. వాతావరణం అనుకూలంగా లేదు. ఆకాశం మబ్బు పట్టి ఉంది. చేసిన పాత్రలు తెగెండక పోతే పడిన శ్రమంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరవుతుంది. అందుకే పని ముట్టుకోలేదు. పటేల్న వ్యవసాయానికి కూలీకి వెళ్లాడు.

ఈ రోజే ఎండ తెరవడంతో నర్సవ్వ పెనిమిటిని స్వంత పనికి పురమాయించింది. పైగా పెళ్ళిళ్ళ సీజను. మంచి ముహూర్తాలున్నాయి. పెళ్ళిలో ఐరేని కుండల్ని ముందే తయారు చేసి పెట్టుకుంటే మంచిదని మల్లయ్య ఆలోచన.

మూడు గ్రామాలకు కలిపి కుమ్మరి కుటుంబాలు రెండే ఉన్నాయి. మల్లయ్యకి తప్ప మిగతా వాళ్ళకి... కొద్దో గొప్పో వ్యవసాయం ఉంది. అందుకే ఒక్క మల్లయ్యకే కులవృత్తిపై ఆధారపడాల్సి వచ్చింది.

"పాలగాడు శాలివాహన ఏడే?" కుమ్మరి సారె ముందు వంగి మట్టిముద్దల్ని సారెమీద అద్దుతూ భార్యనడిగాడు మల్లయ్య.

"గీయేలప్పుడు యాడుంటడు? ఆడుకోను వోయిండు" భర్తకి మట్టినందిస్తూ జవాబిచ్చింది నర్సవ్వ.

"ఆ ముసలి పోచడత్తడు. బర్లతోని తోలాలె"

"అయితారమన్న (ఆదివారం) పాలగాన్ని ఆడుకోనియ్యరాదూ?"

"ఔ ఔ! ఆడుకుంటే ఆకల్దీర్తది గాదే? పిలవాడ్ని..." స్వరం పెంచాడు.

"ఆడికి తెల్వదా? పోచడు అచ్చే లోపల అత్తడ్లే" కొడుకుని వెనకేసుకొచ్చింది.

"సద్ది గడితివా?"

"ఏడ గడితి? లేత్తనే నీ తోనే ఉంటున్ననా?"

"మట్టి గలుపుడైంది గదా! కుండల్ని నేంజేసుకుంటగని, జర పొయ్యి కాడికిపో! జల్ది బువ్వండి గింత తొక్కన్న, కారప్పొడన్న ఏసి సిన్నోడురాంగనే తోలు"

తలూపింది నర్సవ్వ. చేతులు కడుక్కొని అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయింది. పక్కనున్న కంక కట్టె అందుకొని కుమ్మరి సారె గిర్రున గుండ్రంగ తిప్పి కట్టెను పక్కనపెట్టాడు. రెండు అరచేతుల్ని ఆయుధంగా మలచుకొని, మట్టి ముద్దలతో కళాకృతి తేవడంలో నిమగ్నమై పోయాడా శ్రమజీవి.

✣ ✣ ✣

గంపలో అయిదు కుండల్ని సర్ది భర్త తలపైకి అందించింది నర్సవ్వ. రెండు చేతులెత్తి గంపని జాగ్రత్తగా పట్టుకొని "ఔ! పోయత్తా" భార్యకి చెప్తూ నారాయణ పటేలు ఇంటివైపు కదిలాడు మల్లయ్య.

నారాయణ పటేలు చిన్న చెల్లె పెళ్లి. మొదాలుకు మొదాలు ఐరేని కుండల్ని వాళ్లకివ్వాలని బయల్దేరాడు మల్లయ్య, లేకపోతే పటేలు శివాలెత్తుతడు.

పటేలు ఇంటిముందాగి గంపని భద్రంగ కిందికి దింపుకొని "పటేలా!" గొంతెత్తి పిలిచాడు.

"ఎవడ్రా అది?" గంభీరమైన కంఠస్వరంతో బయటకొచ్చాడు నారాయణ పటేలు.

వినయంగా రెండు చేతులు జోడించి "దండాలు పటేలా!" వంగి వంగి గౌరవం ప్రదర్శించాడు.

మల్లయ్యని చూస్తూనే "ఆ.. ఆ... ఎటొచ్చినవ్?" అడుగుతూనే వసారాలో ఉన్న పడక్కుర్చీలో కూర్చొని విలాసంగా వెనక్కి ఒరిగాడు.

"పటేలవ్వ ఐరేని కుండలు తెమ్మంది బాంచను" చేతులు కట్టుకొని ఎదురుగా నిలబడ్డాడు.

"అలాగా!" అంటూ తలూపి ఇంటి పాలేర్ని కేకేసి పిలిచి కుండల్ని తన భార్యకి

అప్పుచెప్పమని వాడిని పురమాయించాడు.

పరుగు పరుగున వచ్చిన పాలేరు కుండల్ని రెండు విడతల్లో లోనికి తీసుకెళ్ళాడు.

ఎంతసేపటికి నారాయణ పటేలు నోరు మెదపకపోయేసరికి "కాల్మొక్త, ఏవన్ని ప్పించుండ్రి పటేలా!" వంగి వంగి అడిగాడు మల్లయ్య.

"ఏమివ్వమంటవు?"

"తమరి కెర్కలేదా బాంచను"

"సరే... కుండకు అయిదు చొప్పున పాతిక పట్టుకపో"

"వట్టి కుండల్లెక్క లెక్క వెడ్తున్నరు పటేలా, ఐరేని కుండలు... అందరు రెన్నూర్ల పదారిత్తున్నరయ్య"

"ఏంట్రో బాగా పెంచినవ్!" కన్నెప్పలెగరేశాడు.

"గిప్పుడే గద పటేలా, నాల్గు పైసలు కంట్ల వడేది. ఇంటికో లగ్గం ఎన్నటికోమల్ల"

"మట్టికి... గీ మట్టి కుండలకే గంతయితే... బంగారపు బిందెలకెంతుండాలి?" కసురుకున్నాడు.

"బక్కోడ్ని. కూలి... నాలి... తప్పితే కులం పని సేసుకునేటోడ్ని. గట్లనకుండ్రి" అన్నాడు. మౌనం వహించాడు నారాయణరెడ్డి.

"మీ బాంచను, పోరడు కరీంనగర్ల సదూతుండయ్యా! పైసలవుసరం బగ్గుంది. కాదనకుండ్రి" బ్రతిమిలాడాడు.

'పటేలు తగ్గించిస్తే మిగతా ఊరి జనం కుడా అంతే వెలకట్టిస్తరు' అదీ మల్లయ్య గుబులు. 'గట్లయితే... జబ్బలు విరిగేటట్టు మట్టి మోసుకొచ్చి రెక్కలు నొప్పులు పుట్టేట్టు మట్టితొక్కి, అరచేతులు అరిగి కరిగేటట్టు కుండల్ని చేసి, కట్టెలు పేర్చి ఆముల కాల్చి... గీ కట్టమంత సేసుడెందుకు? దండగ! దండగ!' అనుకున్నాడు మల్లయ్య.

"తిండికి లేదంటవు. నీ కొడుకుని పెద్దూర్లో చదివించడమెందుకురా?" దెప్పి పొడిచాడు.

'మల్లయ్యా! నీ కొడుకు శాలివాహన తెలివైన వాడు, బాగా చదివిస్తే గొప్పవాడవుతాడు. వాడు మట్టిలో మాణిక్యం. మట్టిలోనే మగ్గి పోనివ్వకు, నా మాట మీద విశ్వాసముంటే ఈ మీ ఊర్లో ఉన్న అయిదుతో చదువాపకు. నీవు నీ భార్య ఓ పూట కడుపు మాడ్చుకొనైనా శాలివాహనని చదివించండి. మీ కులానికే పేరు తీసుకొస్తాడు'

సర్కారు బడి మాష్టారు రాఘవయ్య చెప్పిన మాటలు మల్లయ్యకు గుర్తుకు వచ్చాయి. క్షణంలో ఆలోచనలను చెదరగొడుతూ "కాల్మొక్త బాంచను, నా ఎరుకలో మా వంశమ్లు... వంశమ్లు ఏంది. మా కులంల గిప్పుడుగిప్పుడే పొలగాండ్లు బడి మెట్లెక్కుతున్నరు పటేలా... గట్లనకుండ్రి..." అన్నాడు పటేలుతో.

"నీ ఏడ్పేందో నువ్వేడువు. ఈ కుండలకి రెండొందల పదహార్లొద్దుగాని నూట

పదార్లు పట్టుకపో. ఎవరైనా అడిగితే పటేలు రెండొందల పదహార్లిచ్చాడని చెప్పుకోపో!" అంటూ లాల్చీ పక్క జేబు నుండి నోట్లు తీసి పదిసార్లు లెక్కబెట్టి, ఒకే ఒక్క వందనోటు చేతికందించాడు. మీసం మెలేస్తూ చూస్తున్న నారాయణరెడ్డికి మరోసారి దండం పెట్టి, ఆ వంద కాగితాన్నే అపురూపంగా బొడ్లో దోపుకున్నాడు.

ఖాళీ గంప చేతపట్టుకొని "పొయొత్త, దండాలు బాంచను" చెప్పేసి ఇంటి ముఖం పట్టాడు మల్లయ్య.

✤ ✤ ✤

మంచి రోజులు వెళ్లిపోయాయి. రైతులకు పంటలు కూడా చేతికొచ్చాయి. మల్లయ్య ఖాళీగానే ఉన్నాడు. గుడిసె వాకిట పందిరి కిందున్న నులక మంచమ్మీద బాసింపట్టేసి కూర్చున్నాడు. తలకి రుమాలు చుట్టుకుంటుంటే బయట కొచ్చింది నర్సవ్వ. ఆ మంచానికి ఎదురుగా కింద కూర్చుంది.

పొద్దు వాలుతోంది.

బయట నుండి పరుగు పరుగున వచ్చాడు శాలివాహన. దమ్ము ఎగదీసుకుంటూ పందిరి గుంజకి చేరగిలబడి తండ్రికెదురుగా నిలబడ్డాడు. కాసేపట్దాకా ఉలుకు లేదు, పలుకులేదు.

"ఏందిర బిడ్డ? గట్లున్నవ్!" కొడుకుని ఆరా తీశాడు మల్లయ్య. శాలివాహన పెదవి విప్పబోయి విషయం చెప్పకుండానే మళ్లీ ఆగాడు. చేతుల్తో సైగచేస్తూ "ముందిట్రా అయ్యా!" అంటు దగ్గరకు రమ్మని ప్రేమగా పిలిచాడు. బుంగమూతి పెడుతూ తండ్రి చెంతకొచ్చి నిలబడ్డాడా కుర్రాడు. మల్లయ్య రెండు చేతుల్తో దగ్గరకు తీసుకొని ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకున్నాడు.

"సెప్పు బిడ్డ, సిన్నవోయినవెందుకు? మీ అవ్వ తిట్టిందా?" అభిమానం కురిపించాడు. అడ్డంగా తలూపాడా కుర్రాడు.

"ఆడట్లుంటే మధ్యన నన్ను లాగుతవెందుకు" మూతి మూడు వంకర్లు తిప్పింది నర్సవ్వ.

"జెప్పన రేష పడ్తవేందే?" మల్లయ్య ముసిముసిగ నవ్విండు. సర్రున చూపటు తిప్పుకుందామె.

"ఏవన్న గావల్నా బిడ్డా?" కొడుకు మనసెరిగి అడిగాడు మల్లయ్య.

"బాపూ... అవి గావాల్నే..." తలెత్తకుండానే అడిగాడు శాలివాహన.

"గయ్యంటే... సెప్పంది నాకెట్ల తెల్తదిరా?"

"నడిపి పటేలు కొడుకు కాళ్ళకున్నయే బాపూ. అవి గావాల్నే" అడిగాడు ఆశగా.

"కిర్రు కిర్రు బూట్లార బిడ్డా?"

తలూపుతున్న వాడి చిన్న ముఖంలో సంతోషం తళుక్కుమంది.

"మనకేమున్నా ఎకరాల కొద్దీ బూవులున్నయా, కూలి సేసుకొని బతికెటోల్లం. దినాం

నువ్వు కరీంనగరం బోయి అచ్చుడుకే కొద్ది పైసలయితన్నయనుకుంటున్నవా? గీయన్ని కొనిచ్చుడేడ అయితది. బాంచను. సదూవైతే మంచిగ సదూకోబిడ్డ. పెద్దయినంక గసోంటియి నువ్వే కొంటవుర అయ్యా" గదువ పట్టుకొని కొడుక్కి అనునయంగా నచ్చ చెప్పాడు మల్లయ్య.

ఆ సమాధానానికి పిల్లవాడి కంటే తల్లి సర్సవ్వే ఎక్కువ బాధ పడింది. శాలివాహనుడిది వయసుకి మించిన జ్ఞానం. అర్థం చేసుకోగలడు. తండ్రి ఒడినుండి కిందికి దిగాడు.

"బాగా చదువుకుంట బాపు, పెద్దయినంక మీ ఇద్దరిక్కూడా మంచి చెప్పులు కొనిస్తా" ఉత్సాహంగా చెబుతూ ఆడు కోవడానికి తిరిగి ఊర్లోకి పరుగుతీశాడు. కొడుకు మాటలకు తండ్రి మురిసిపోయాడు. తల్లికి ముచ్చటేసింది. కొడుకు బాగా చదవాలని ఊరి పోచమ్మతల్లికి మొక్కుకుందామె.

✣ ✣ ✣

ఆర్థికంగా మల్లయ్యకు ఇబ్బందవుతోందని రాఘవయ్య మాష్టారు స్వయంగా శాలివాహనను కరీంనగర్‌లోని బి.సి. హాస్టల్‌లో చేర్పించాడు. హాస్టల్ నచ్చిందా కుర్రాడికి. ఆరవ తరగతిలో ఉన్నాడిపుడు.

శాలివాహనకు మరో ధ్యాసే లేదు. తనేంటో, తన పనేంటో, తన చదువేంటో... అంతే! తన పల్లెలో బర్లుకాయడం, అపుడపుడు పసుపేర పోవడం, సీజన్‌ను బట్టి పల్లి పీకపోవడం లాంటి పనులన్నీ కష్టంగా ఉండేది. కానీ ఇక్కడ - టైముకి మంచి తిండి, కాసేపు చదువు, మరి కాసేపు ఆట. కష్టం లేదు. ఇష్టంగా ఉంది. అందుకే చదువు మీద ఆసక్తి పెరిగిందా కుర్రాడికి.

ఊళ్లో చేసిన కాయకష్టం ముందు ఈ చదువు సులువు అన్పించింది. ఆ అబ్బాయి మేధకు సరస్వతి తోడయ్యింది.

కత్తి... సానదీసిన కత్తయ్యాడు!

✣ ✣ ✣

ఎవరికైనా మంచి రోజొకటొస్తుంది! మల్లెపూవే కాదు, గడ్డి పూవు కూడా ఒకనాడు మకరందంలా మధువొలకబోస్తుంది... పూల మొక్కతో పాటు గడ్డి మొలక సైతం తాజా పరిమళపు పాటై తప్పక పల్లవిస్తుంది...

✣ ✣ ✣

2010

పదమూడు సంవత్సరాలు ఇట్టే గడిచిపోయాయి. మల్లయ్యను పిలిపించిన కోమట్ల మల్లేశు "మల్లయ్యా! నా అప్పు బాపతు పైసలిత్తవా?" అనడిగాడు.

"గిప్పటికి గిప్పుడు పైసలంటే ఏడున్నయ్ సేటు?" కంగారు పడ్డాడు మల్లయ్య. చేతిలో చిల్లి గవ్వలేదు. వయసు కూడా దాటింది. కూలికి వెళ్లడం లేదు.

"నేనడుగక పోయెటోడ్ని, పైసలవుసరమున్నయ్ మరి..."

"సేట్లే గట్లంటెట్ల?" పరాచకాలాడాడు మల్లయ్య.

"నిజమే మల్లయ్యా! ఆపతి ఎవలకైన ఒకటే. కరీంనగర్‌లో ప్రైవేట్ హాస్టల్లో నా కొడుకును చదివించిన్నా? వేలకు వేలు ఖర్చయ్యె. అక్షరపు ముక్క అంటుడు అటుంచి పోరడు ఎటూ గాకుండపోయె. పైసలన్నీ ముంచిండు. పట్నంలో తాగుడట, పేకాడుట. పోరడు చెడేపోయిండనుకో" మనసిప్పి చెప్తూనే బాధపడ్డాడు సేటు.

"మరిప్పుడేం జేత్తున్నడు?"

"తిని తిరుగుతున్నడు. పదిహేనయితే పాసయితలేడు. మొద్దు నా కొడుక్కి అక్కడ్నే ఏదన్న దుకాణం పెట్టిస్తనని ఆలోచిత్తన్న. గందుకే అప్పులన్నీ వసూలు సేసుకుంటున్న"

"నేను కుండలు సేసుడు గూడ బంజేత్తి. స్టీలు సామాన్లు, ప్లాస్టిక్ సామాన్లు వాడుకం పెర్గినంక గీ కాగులు, కుండలు ఎవలు కొంటున్నరు? రంగు రంగుల కూజాలు రావట్టె, ఎక్కడెక్కడియో రంజన్లు దాడి జేయవట్టె" వాపోయాడు మల్లయ్య.

"కాలం మారింది మరి. పాత నీళ్లు పోయి కొత్తయి అచ్చుడేనాయె! గీవీ గట్లనే!"

"గొంత సీర్క ఉండె. దాన్నమ్మైనా పైసలిత్త. మా శాలివాహనగ్గాడా ఓ మాట సెప్త సేటు. ఆడుగూడ పెద్దోడయ్యిండు గద"

"నువ్వేమన్నజేయ్! ఈ దీలె (దీపావళి) దాటకుండా జర పైసలైతే మొత్తం గట్టు"

"గట్లనే సేటు" తలూపుతూ మల్లయ్య కదిలాడక్కడి నుండి.

శాలివాహన 'గ్రూప్' ఎగ్జామ్స్‌కి హైదరాబాద్‌లో కోచింగ్ తీసుకున్నాడు. అందుకైన అప్పే అది. ఈలోగా అతడు రాసిన గ్రూప్ వన్ రిజల్ట్స్ కూడా వచ్చాయి.

✤ ✤ ✤

కాలం కలకాలం ఒకలా ఉండదు. తనతోపాటు మానవ జీవితాన్నీ అనూహ్యంగా మార్చివేస్తుంది. ప్రపంచీకరణ పుణ్యమాని భారతీయ గ్రామీణ మూలాల్లో మార్పులు వచ్చినట్టే ఈ పల్లె కూడా ఎంతో మార్పు చెందింది.

నాగరికత పెరిగింది. కులాల జబర్దస్తీ తగ్గింది. చదువుకున్నవాడు, చదువురాని వాడు... ఈ రెండు వర్గాలే కనబడుతున్నాయిప్పుడు. మల్లేశం సేటు తన కొడుకు వెంకటేశ్ చేత కరీంనగర్‌లో సెల్ పాయింట్ పెట్టించాడు. వ్యాపారం వాళ్ళకి జన్మతః అబ్బిన విద్య. ఆ షాపు ఊపందుకుంది.

చెడు వ్యసనాలకు లోనైన పటేళ్ల పిల్లలకు చదువు భ్రష్టు పట్టింది. అగ్రవర్ణాల మంటూ విర్రవీగినందుకు మరేమీ అబ్బలేదు. ఇంటర్ డిగ్రీలతో ఆపేశారు. ఇంకొందరు డబ్బుని ఫణంగా పెట్టి రియల్ ఎస్టేట్‌లోకి దిగారు. ఇతర కులాల పిల్లలకు కూడా పెద్దగా చదువు అబ్బలేదు. ఉద్యోగాలు వెలగబెట్టిందేమీ లేదు. సంస్కారం పెరిగింది. సంప్రదాయాలు అలవడ్డాయి.

ఇక శాలివాహన... ఒక్కడు ఊరికి రత్నమై తేలాడు. మట్టిలో మాణిక్యమై మెరిశాడు!

✤ ✤ ✤

'ఆన్ గవర్నమెంట్ డ్యూటీ' అనే బోర్డ్ తగిలించుకున్న జీపొకటి బాటా షోరూమ్ ముందు ఆగింది. స్టయిల్‌గా వాహనం దిగిన శాలివాహన అటెండర్ వెంటరాగా హుందాగా షాపులోకి అడుగుపెట్టాడు.

ఆ షాప్ ఓనర్ శాలివాహనను గుర్తుపట్టాడు.

"ను... ను..., మీ...మీరు..." తడబడుతూ మాటలు మింగేశాడు షాప్ ఓనర్.

"ఔను, శాలివాహననండీ! కుండలు చేసే కుమ్మరి మల్లయ్య గారి అబ్బాయిని" భేషజం లేకుండా వినయంగా తనని తాను పరిచయం చేసుకున్నాడు.

అతడు... నారాయణరెడ్డి పటేలు పెద్దకొడుకు... గుర్తుపట్టాడు శాలివాహన.

"జాబ్ వచ్చింది. ఉపాధి కల్పన ఆఫీసర్‌గా మన జిల్లాలోనే జాయినయ్యాను" మాటల్లో ఎలాంటి బింకం ప్రదర్శించకుండా చాలా కూల్‌గా చెప్పాడు.

నోరు పెగల్లేదు చరణ్‌కి. ఇద్దరూ సమవయస్కులే మరి.

"కుమ్మరోనివి, మట్టి పిసుక్కోక నీకు చదువెందుకురా?" బాల్యంలో ఓసారి మాటా మాటా పెరిగి పటేల్లబ్బాయిననే అహంతో శాలివాహనను తీవ్రంగా దూషించాడు చరణ్.

అప్రయత్నంగా అదిపుడు మనసులో మెదిలి సిగ్గుపడ్డాడు చరణ్. శాలివాహనని కూర్చోమన్నాడు. శాలివాహన మాట తీరు, డ్రెస్సింగ్ అన్నీ మారాయి. చదువు కులాల సరిహద్దుల్ని చెరిపేస్తుందని తొలిసారిగా అర్థమైంది చరణ్‌కి. నారాయణరెడ్డి కుటుంబం భూములన్నీ అమ్మేసి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్‌లో సెటిలవ్వడంతో ఊరి విషయాలంతగా తెలియడం లేదు వాళ్ళకు.

"మీరీ షాపులో..." సందిగ్ధత వ్యక్త పరిచాడు శాలివాహన.

చరణ్ ముఖం చిన్నబుచ్చుకొని "ఎకరాలకు జాగిర్దారైన పటేల్ల కొడుకునని అహంకారముండే. మాకు లోటేంటని మస్తు ఫీలింగుండె. వయసు రేపిన అలజడులకి మనసు పక్కదార్లు పట్టి చదువు సాగలేదు. వ్యవసాయం నాన్న తరానికి చెల్లింది. అది నాతో కాలేదు. చివరికీ షోరూమ్ పెట్టుకోవాల్సి వచ్చింది" అంటూ నిట్టూర్చాడు.

చదువు నేర్పిన సంస్కారం శాలివాహనను పెదవి విప్పనీయలేదు.

"షూ కావాలా?" కాకతాళీయంగా అడిగాడు చరణ్.

'సిన్నప్పుడు బూట్లంటే లవు సంబుర ముండె నీకు. మొదాలుకు మొదాలు జీతమచ్చినంక నువ్వయితే మంచి బూట్లు కొనుక్కోర అయ్యా! బూట్లేసుకొని రంగుటద్దాలు కళ్ళకి దిగేసుకొని ఆఫీసుల గూసుంటే సాల్రబిడ్డ. మా కట్టం గట్టెక్కినట్టే.' ఉద్యోగం వచ్చాక తల్లిదండ్రుల పాదాల్ని స్పర్శించినపుడు చెమర్చిన కళ్ళతో వాళ్లు ముక్త కంఠంతో అన్న మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి శాలివాహనకు.

ఏనాడూ మంచి చెప్పులు అటుంచి కనీసం స్లిప్పర్లే ఎరుగని ఆ దంపతుల పాదాలు కళ్ళలో మెదిలాయి.

"ఊహూ! బాటా కంపెనీ చెప్పులు కాస్టిలీవి చూపండి" పేరెంట్స్ కాళ్లసైజు సుమారుగా ఊహించి చెప్పి, ఇద్దరికీ ఇవ్వమని అడిగాడు.

సేల్స్ బాయ్‌ని పురమాయించాడు చరణ్. నచ్చిన రెండు జతలు ప్యాక్ చేయించి బిల్ చెల్లించి బయటకు నడిచాడు శాలివాహన. తన తొలి జీతం పూర్తిగా కన్నవాళ్లకే ఖర్చు పెట్టాలని అతడి సెంట్‌మెంట్ ఆలోచన. అందుకే జీప్‌ని బట్టల షోరూమ్‌కి పొమ్మన్నాడు. తల్లిదండ్రులకి మంచి బట్టలు కొన్నాడు. తిరిగొస్తుండగా మార్గమధ్యలో ట్రాఫిక్ సిగ్నల్ దగ్గర ఆగింది వాహనం.

ఓ వృద్ధ జంట అక్కడ ఆగిన ప్రతి వాహనం దగ్గరకు వెళ్లి సత్తుప్లేటు ముందుకు చాపి చిల్లర వేయమని అర్థిస్తున్నారు. ఆ క్రమంలో శాలివాహన వైపొచ్చారు. వారి రాకతో... తన తొలి జీతంలో కొంత బీదలక్కూడా ఉపయోగపడ్తోందని లోలోన నవ్వుకుంటూ పర్స్ తీసి ఓ వందనోటొకటి ఆ సత్తు పల్లెంలో వేశాడు.

వణుకుతున్న రెండు చేతులెత్తి మనసారా దండం పెడుతూ "నీ కడుపు సల్లంగుండ"! అనే వెలకట్టలేని దీవెనొకటి శాలివాహనకు అందించారా వృద్ధులు.

అసంకల్పితంగా శాలివాహన చూపులు వాళ్ళ కాళ్ళ వైపు పడ్డాయి. అంతెండలో పాదాలు చురుక్కు చురుక్కు మంటుంటే భరింపలేక కాళ్ళెత్తెత్తి నిలబడుతూ వాళ్ళు ప్రయాస పడ్తుంటే శాలివాహన హృదయం కలుక్కుమంది.

ఆ పేదరికం తాననుభవించిందే!

తన బాల్యపు పొరల్ని తడుముతూ జారిపోయిన ఆ పేదరికపు స్పర్శనెలా మరిచిపోగలడు? పచ్చలైటు పడి వాహనం కదులుతుంటే డ్రైవర్‌కి సైగ చేసి ఆపి, "ఇదిగోండి, ఈ చెప్పులు వేసుకోండి" అంటూ ఆ వృద్ధులకు చెప్పుల ప్యాకెట్ అందివ్వబోతే తీసుకోవడానికి వాళ్ళు వెనుకాడారు.

"ఫర్వాలేదు, మా అమ్మనాన్నలకు కొన్నాను. తిరిగి కొనగలను. నా కష్టార్జితమే!" అంటూ బలవంతంగా ఆ పాకెట్‌ని వాళ్ళ చేతుల్లో పెట్టాడు శాలివాహన.

జీప్ కదిలింది.

ఆ సమయంలో ఆ శతవర్ష సమీప వృద్ధుల మొహాలు చూసి తీరాలి, ఎంతలా వెలిగిపోయాయో!

బహుశా మానవీయ కోణాల్ని స్పృశించే ఏ గుండెకయినా ఈ వృద్ధ దంపతుల కళ్ళలోని ఆనందపు తళుకు చూశాక సాక్షాత్ మకరజ్యోతి దర్శనానంతరం కలిగిన అనుభూతి కూడా దీని ముందు దిగదుడుపే.

ఏదో తెలీని సంతృప్తి తొలిసారిగా శాలివాహన గుండె నిండా పేరుకుపోయింది.

సందేహం లేదు...

ఉన్నత వ్యక్తిత్వం గల ఒక ఆఫీసరే కాదు... మానవతా విలువలున్న ఒక మహామనిషి... సమాజానికి లభించినట్టే!

(సెప్టెంబర్, 2010)

గ్రామీణ (దీపావళి) కథల పోటీల్లో ఎంపికైన కథ

*